

RÍKISÚTGJÖLD OG SKATTAR Á UMBROTATÍMUM

Jöfnuð og sanngirni

Efni

- I. Ástæður breytinga á umfangi ríkisfjármála
- II. Staða og stefna í ríkisfjármálum
- III. Ný verkefni
- IV. Breytt tekjuþörf
- V. Tekju- og skattastefna

Ástæður aukinna ríkisumsvifa

Lögmál Adolph Wagners

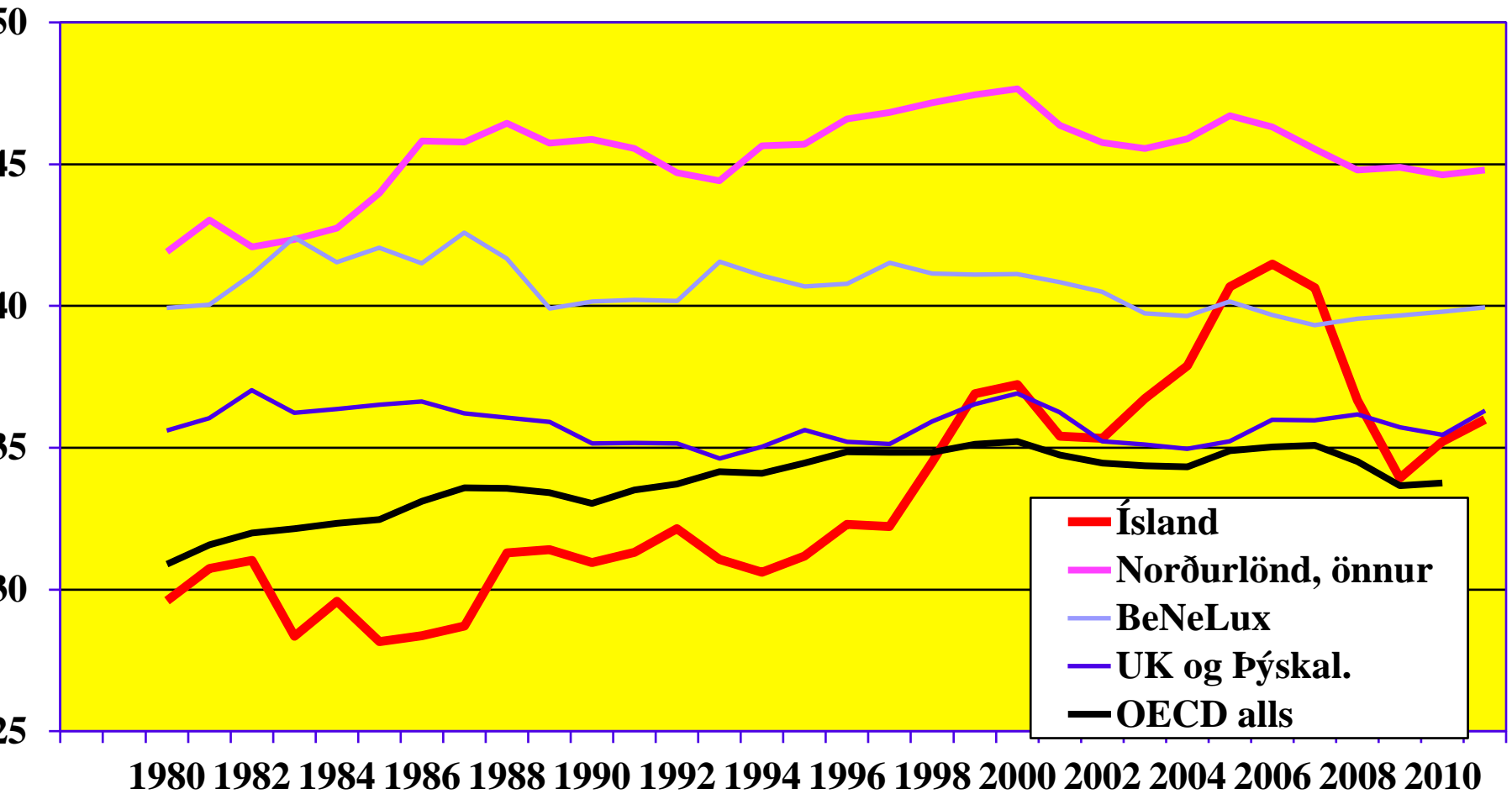
- Lýðfræðileg þróun felur í sér hlutfallslega fjölgun hópa sem þurfa meiri þjónustu heilbrigðiskerfisins og öflugri framfærslukerfi.
- Menntað og sérhæft starfsfólki er lykill að framförum í framleiðslu og þjónustu. Þörf fyrir öflugar mennta- og rannsóknastofnanir vex.
- Menntun og heilbrigðisþjónusta, er vinnuaflsfrek starfsemi sem krefst sérhæfingar og gerir þessi þjónustu kostnaðarsama.
- Misskipting tekna- og eigna hefur farið vaxandi en hagar millistéttarinnar hefur staðnað og sífelld erfiðara fyrir ungt fólk að koma undir sig fótum.
- Beita þarf sköttum til að jafna tekjur og eignir og kosta meiri gjaldfrjálsa þjónustu fyrir þessa hópa eða styrkja þá svo sem í húsnæðismálum.

Staða og stefna í ríkisfjármálum

- Þróunin að Hruni
- Eftirhrunárin
- Ríkisfjármálastefnan frá 2013
- Ríkisfjármálaáætlun 2020 til 2024
- Ríkisfjármálastefnan 2022

Þróun að Hrúni

Skattar, % af VLF

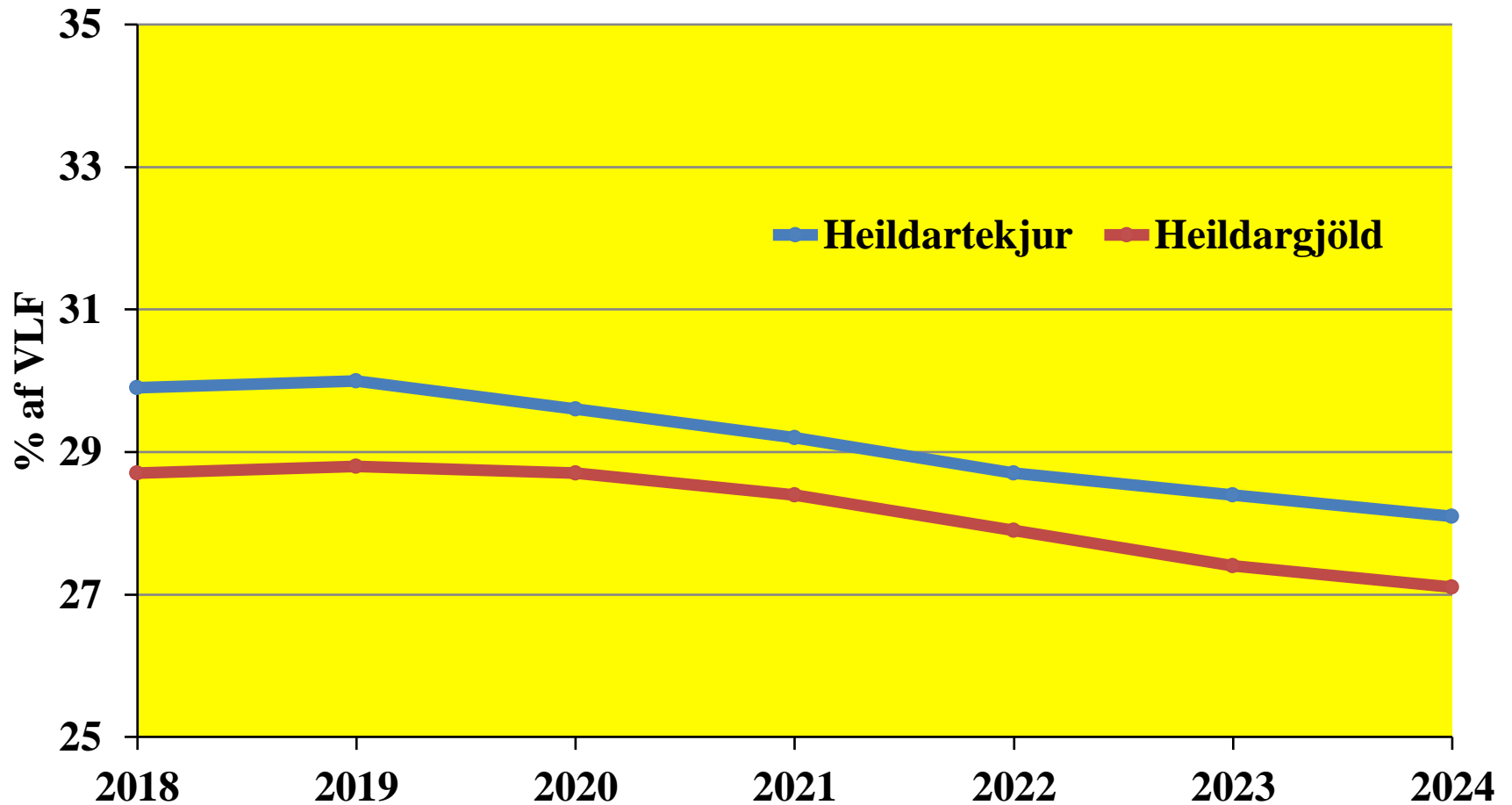

Heimild OECD, Revenue Statistics 2012

Ísland meðal OECD ríkja

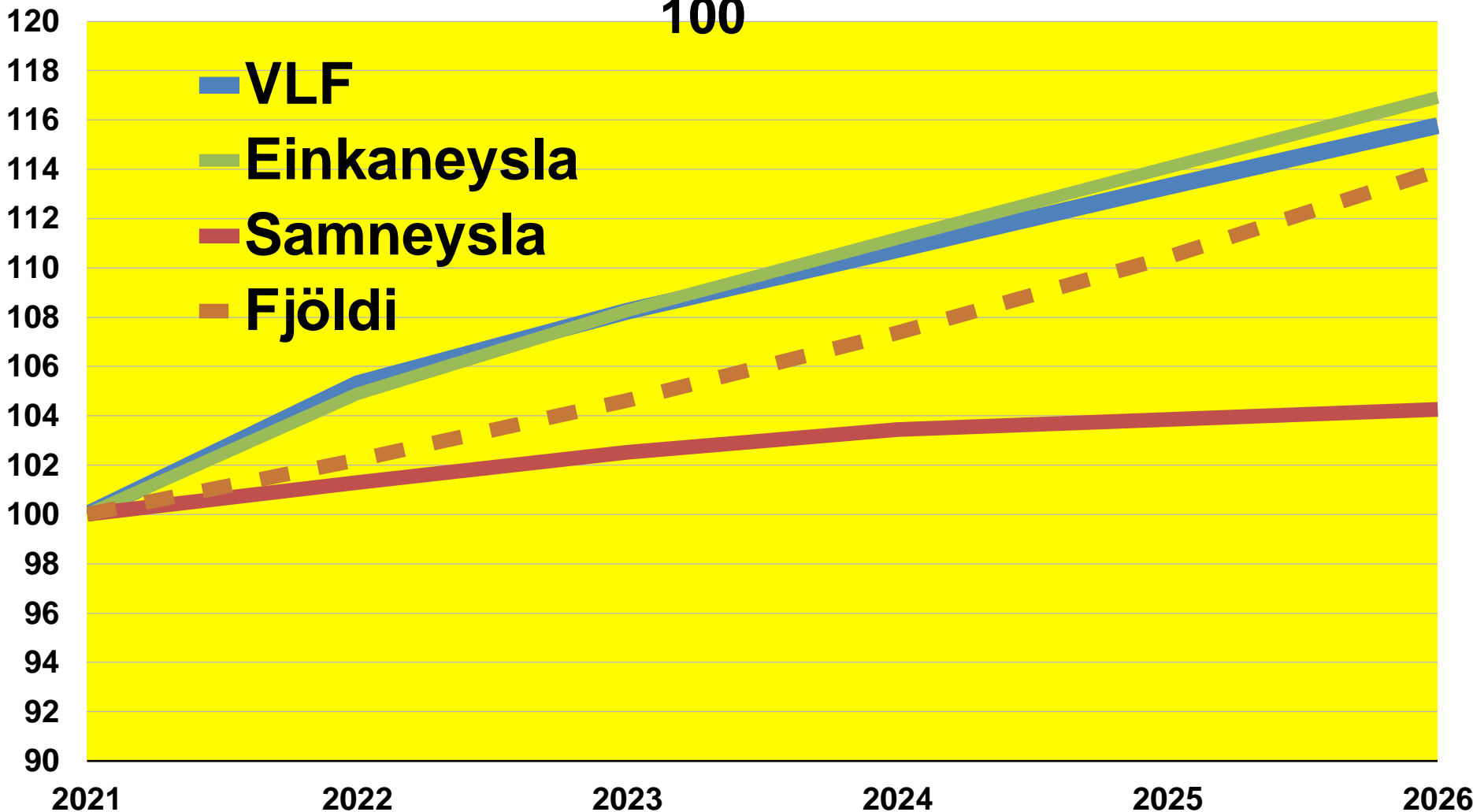
- <https://www.oecd.org/tax/revenue-statistics-iceland.pdf>
- Litlar breytingar á 20 árum
- Hátt hlutfall ekki keppikefli í sjálfu sér
- Mælikvarði hvar við stöndum í samfélagsþjónustu
- Í hvaða félagsskap erum við?

- Hvað er framundan?

Ríkisfjármálaáætlun 2020 til 2024

RÍKISFJÁRMÁLASTEFNAN 2022-2026

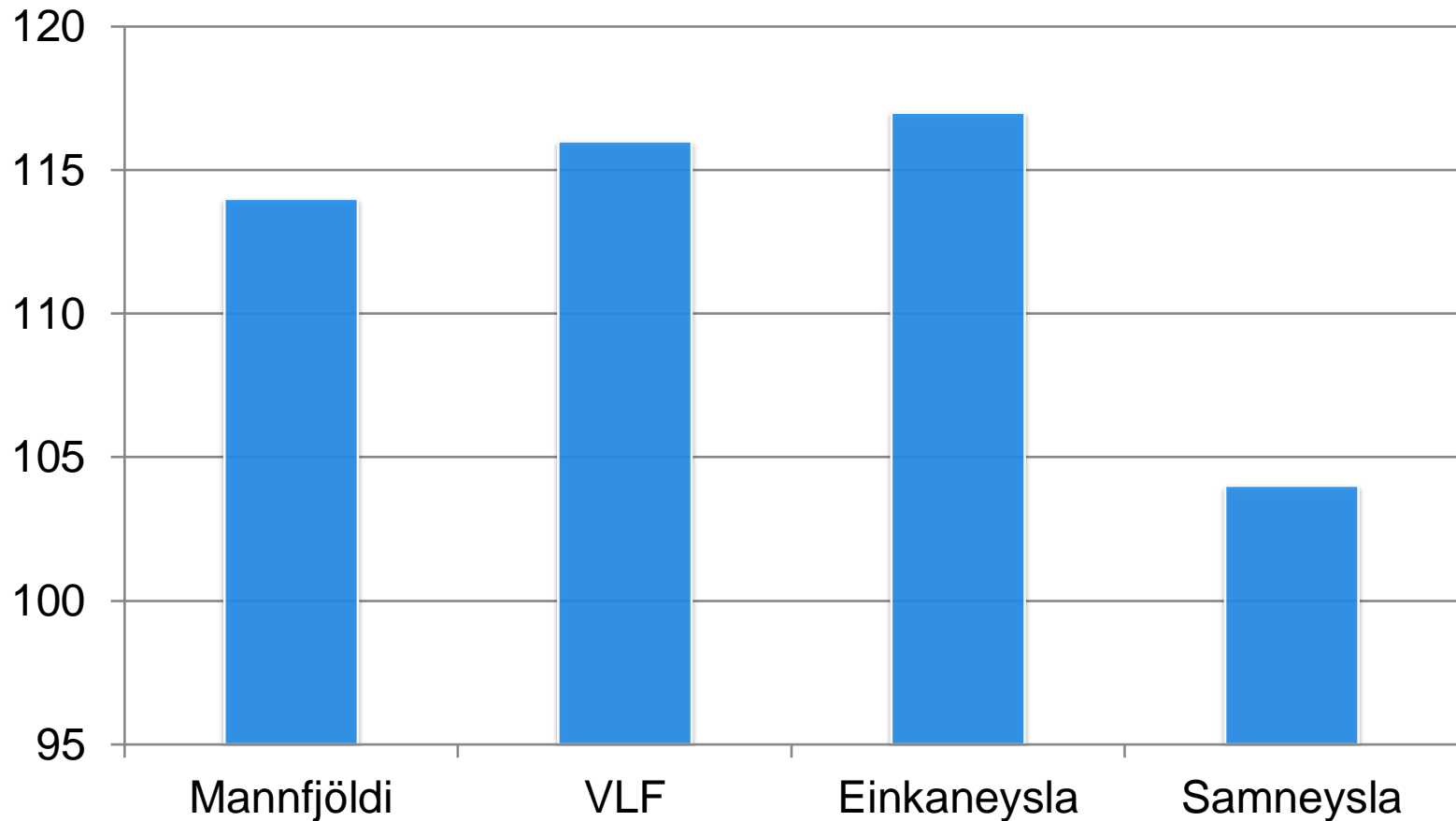
VLF, neysla og mannfjöldi 2021 til 2026. 2021 = 100

Ríkisfjármálastefna 2022 til 2026

2021 = 100

Forgangsröðunin

- Mannfjöldi upp um 14%
- VLF upp um 16%
- Einkaneysla upp um 17%
- Samneysla upp um 4%

- Pólitík eða stefnuleysi?

Staðan og stefnan

lærdómurinn

- Litlar breytingar í tvo áratugi
- Engin eða óraunhæf stefna í ríkisfjármálum
- Undirliggjandi halli ríkissjóðs
- Skortur á framsýni og pólítík
- Kreddufesta í ríkisfjármálum og skattamálum

Ný viðfangsefni

Umhverfisváin og Parísarsamkomulagið

- Orkuskiptin
- Græna hagkerfið
- Ofneysla og sóun

Heimsfaraldurinn

- Afleiðingar COVID-19
  - Almannaheill
  - Styrkir við atvinnurekstur
    - Freistnivandi

Framtíðarsýn og markmið

- Jöfnuður og sanngirni
- Trygging velferðar
- Efnahagsleg byrði af COVID-19 skipt af sanngirni
- Fjárhagslegum kostnaði af orkuskiptum og grænu hagkerfi ekki lagður einhliða á launafólk
- Unnið gegn auðsöfnun og auðræði

Leiðir til úrbóta

- Auðlindirnar nýttar í þágu þjóðarinnar
- Eignarhaldsfélagakerfið leyst upp
- Sanngjörn dreifing skattbyrði
- COVID-19 kostnaður
  - ekki mætt með niðurskurði
  - styrkir til rekstrar endurkrafðir
- Orkuskipti í atvinnurekstri kostuð af honum
- Skattframkvæmd bætt og aukin

Tillögur 2019

- Dreifing skattbyrði, jöfnuður og sanngirni

V. Tillögur

1 Tekjuskattur

- Auka jöfnunarhlutverk tekjuskattkerfisins
- Lækka skattbyrði lág- og millitekjuhópa og jafna tekjutapið með skatti á hina tekjuhæstu
- Hækka skattleysismörk
- Fjölga skattþrepum í 4 eða 5. Innleiða nýtt lægra álagningarþrep á lægstu tekjur og nýtt hátekjuþrep og eftir atvikum ofurtekjuskatt
- Barnabætur nái til alls þorra lág- og millitekjuhópa
- Húsnæðisstuðningskerfin (vaxtabætur og húsaleigubætur) verði endurreist

V. Tillögur

2 Skattur á fjármagnstekjur og rekstrarhagnað

- Fjármagnstekjuskattur verði endurskoðaður og hækkaður í átt til þess sem tíðkast á hinum Norðurlöndunum
- Samanlagður tekjuskattur á rekstrahagnað og fjármagnstekjuskattur verði eins og á háar launatekjur

V. Tillögur

3 Reiknað endurgjald, ráðandi eigendur

- Ákveðið lágmark heildartekna skattlagðar sem almennar tekjur
- Reiknað endurgjald taki til allrar starfsemi, þ.m.t. fjármálastarfsemi
- Tekjur og eignamyndun eignarhaldsfélaga sem ekki eru í atvinnurekstri verði skattlagðar hjá eigendum

V. Tillögur

4 Stóreignaskattur (auðlegðarskattur)

- Lágt skatthlutfall (1 - 1,5%) á eignir umfram verðmæti venjulegs íbúðarhúsnæðis, sumarhúss og einkabifreiða

V. Tillögur

5 Auðlindagjöld

- Veiðigjöld í sjávarútvegi eða uppboð aflaheimilda
- Gjald á orku til stóriðju.
- Auðlindagjald á leyfi til fiskeldis, námavinnslu og annarrar nýtingar á náttúruauðlindum.
- Aðstöðugjald á vindmillurgarða
- Aðstöðugjöld vegna einokunaraðstöðu í ferðaþjónustu.

V. Tillögur

6 Skatteftirlit, skattrannsóknir og eftirfylgni dóma

- Efling skatteftirlits og skattrannsókna
- Hert skráningarskylda
- Úttekt á skipulagi eftirlits, rannsókna og málsmeðferðar í réttarkerfinu
- Stórfyrirtækjaeftirlit og erlend samskipti
- VSK og skipulögð skattsvik/skilasvik
- Skilvirkni reikningshalds og framtala
- Innleiðing Anti Tax Avoidancen reglna EU
  - 1) CFC, 2) tvöfalt skattleysi, 3) Exitskattur,
  - 4) Takmarkanir á vaxtagreiðslur, 5) Almenn sniðgönguregla